

Spomienka na RNDr. Laurenca Snopka, CSc.

* 1. 5. 1931 – † 21. 11. 2021

Narodil sa 1. 5. 1931 v učiteľskej rodine v obci Polomka. Stredoškolské štúdium absolvoval na Gymnáziu v Brezne. V roku 1950 začal študovať na Geologicko-geografickej fakulte UK v Bratislave, odbor geológia. Po dvoch rokoch prestúpil na Geologicko-geografickú fakultu KU v Prahe a štúdium skončil v roku 1954 ako promovný geológ. V roku 1966 po obhájení dizertačnej práce *Význam drobných a stredných litologických i tektonických štruktúr pre riešenie stavby západnej časti paleozoika Spišsko-gemerského rudohoria* získal vedeckú hodnosť kandidát geologických vied (CSc.) a v tom istom roku získal akademický titul doktor prírodných vied (RNDr.).

V prvých rokoch zamestnania vo vtedajšom GÚDŠ (od roku 1954) bol zaradený do oddelenia paleozoika a pracoval na úlohách v západnej časti Spišsko-gemerského rudohoria. Neskôr sa podieľal na zostavovaní prehľadných geologických máp v mierke 1 : 200 000, listy Vysoké Tatry a Rimavská Sobota. V ďalších rokoch sa venoval stratigrafickému a tektonickému výskumu Spišsko-gemerského rudohoria. Výsledkom jeho činnosti bola prvá v ČSSR zostavená geologická mapa v mierke 1 : 50 000, list Dobšiná. Práce vykonával pod vedením legendy československej geológie akademika Vladimíra Zoubka. Podstatnú časť svojej práce zamerl na riešenie stratigrafických a tektonických problémov Spišsko-gemerského rudohoria s využitím drobnotektonickej analýzy a litologicko-sedimentárneho výskumu nízko metamorfovaných hornín. Litostratigraficky rozčlenil gelnickú skupinu na viac horizontov. Vyčlenil vlachovské súvrstvie, súvrstvie Bystrého potoka a drnavské súvrstvie. Okrem toho vyčlenil osobitnú faciú betliarskeho súvrstvia. Veľký dôraz kládol na diastrofický charakter sedimentácie gelnickej skupiny a na sledovanie bočného a pozdĺžneho prínosu klastického materiálu do sedimentačnej panvy. Zistil veľké množstvo podmorských zosuvov, pieskotokov a olistostróm. V rámci gelnickej skupiny vyčlenil distálnu, proximálnu, subflyšovú a kryptoflyšovú faciú a poukázal na synchronnosť vulkanizmu so sedimentárnymi cyklami. V súvrstviach bol na základe

palynologických výsledkov doložený vek od vrchného kambria až po spodný devón vrátane. Vyčlenil 7 mezorytmov s typickým kyslým vulkanizmom (vo vlachovskom súvrství paleoryolitovo-paleoryodacitový vulkanický komplex, v súvrství Bystrého potoka paleodacitový vulkanický komplex, v drnavskom súvrství paleoryolitový, veľmi kyslý vulkanický komplex).

V oblasti Slovenského rudohoria zostavil (1965) ideový projekt *Základný a metalogenetický výskum*, v rámci ktorého bola vypracovaná ložiskovogeologická

štúdia, doložená súborom geologických, tektonických, ložiskových a geofyzikálnych máp vo forme atlasov (1969 – 1970). K nim boli napísané obsiahle vysvetlivky.

V rámci tejto štúdie, na ktorej sa zúčastnil veľký kolektív pracovníkov, svoju vedeckú činnosť orientoval na vyhľadávanie rudných ložísk. Preto riešil problémy vertikálnej i horizontálnej zonálnosti flyšových sedimentov so zameraním na vyhľadávanie karbonatických horizontov (zistenie nového pruhu pri Nižnej Slanej s telesami magnezitov). Štúdiom sedimentárnych textúr a drobnostруктурnou analýzou potvrdil veľké vrásové štruktúry (napr. hnilecká klenbová štruktúra). Výsledky boli veľmi pozitívne zhodnotené na zjazde KBGA v Bratislave (1973). Pri riešení geologickej stavby Spišsko-gemerského rudohoria viac rokov spolupracoval s geofyzikmi, pričom táto spolupráca viedla k zisteniu reliéfu gemerických granitov či k definovaniu významných magnetických anomálií pri Komárovciach, Rochovciach a Blhovciach, ako aj vymedzeniu dôležitých zlomových systémov (štítnický, smolnícky, rožňavský, henclovský).

V roku 1966 sa stal vedúcim projektu *Regionálny geologický výskum ČSSR – časť Západné Karpaty – Slovensko*, pri ktorom uplatnil svoje veľké skúsenosti. V rámci projektu usmerňoval práce na zostavení 14 ideových projektov v jednotlivých oddeleniach, ktoré obsahovali súbor vedeckovýskumných terénnych i laboratórnych prác s cieľom geologicky preskúmať celé územie Slovenska a zostaviť geologické mapy v mierke 1 : 50 000. Zaviedol tematické

úlohy pre rôzne geologické špecializácie, čím sa podstatne zvýšila kvalitatívna úroveň vykonaných prác.

V roku 1975 na spoločnej vedeckej rade navrhol postupne vydávať tlačou spracované geologické regióny v mierke 1 : 50 000 ako novú edíciu, ktorá nadväzovala na predchádzajúce generálne mapy. Geologické mapy 35 území Slovenska spolu s vysvetlivkami boli prezentované na výstave *Geológia pre človeka a životné prostredie* pod záštitou MŽP SR a Ministerstva kultúry SR v priestoroch Slovenského národného múzea v roku 1995.

V rokoch 1958 – 1960 prednášal na PriF UK v Bratislave štruktúrnú geológiu. V rámci medzinárodnej spolupráce KBGA vykonával za ČSSR funkciu predsedu komisie (1972 – 1974) pre geologickú mapu československých Karpát. Výsledkom práce kolektívu autorov bola mapa sedimentárno-vulkanických formácií v mierke 1 : 1 000 000 celej karpatsko-balkánskej vrásovej sústavy (1978).

Dlhé roky vykonával funkciu vedúceho oddelenia paleozoika a v rokoch 1966 – 1974 zastával funkciu vedúceho regionálneho výskumu. Podstatnou mierou sa zaslúžil o vybudovanie terénnej základne a skladov hmotnej dokumentácie v Betliari.

Za svoju prácu a výsledky dostal v roku 1970 od SGÚ vyznamenanie Za pracovnú vernosť. Okrem toho, pamätnými medailami a čestnými uznaniami ho poctili GÚDŠ, ÚÚG v Prahe a BF VŠT v Košiciach. Naposledy bol ocenený v roku 2016 Zlatou medailou ŠGÚDŠ za významný prínos pre geológiu Slovenska. Výsledky svojej vedeckej činnosti zverejnil v zhruba 60 publikáciách, ako aj v celom rade správ (okolo 200) uložených v archíve ŠGÚDŠ. Prezentoval ich na oponentúrach, rôznych sympóziách, konferenciách, zjazdoch, v ČSMGS či v rámci KBGA, a to tak doma, ako aj v zahraničí. Životopisné údaje sú uvedené v časopisoch: *Mineralia Slovaca*, 5, 13 (1981) a *Geologické práce, Správy*, 94 (1992) spolu s bibliografiou.

Doktor Snopko spolu so svojou manželkou RNDr. Paulínou Snopkovou, CSc. (mladšou sestrou prof. Šaláta z VŠT Košice), významnou slovenskou biostratigrafkou, tvorili krásnu dvojicu, s ktorou sme sa stretávali na pôde ŠGÚDŠ a neskôr spravidla už len v rámci koncoročných stretnutí dôchodcov. Doktor Snopko mal vždy blízko k prírodným vedám a nedal sa prehliadnuť ani jeho pedagogický talent. Prejavoval sa hlavne v tom, že sa venoval nám ako začínajúcim geológom, či už formou rád, či zasvätením do geologickej stavby najmä Spišsko-gemerského rudohoria. Dokonale ho poznal, viedol v ňom výskumné práce a na vtedajšiu dobu uplatňoval moderné prístupy k riešeniu geologickej stavby a geologického vývoja.

Pravidelní návštevníci Slovenského národného múzea sa s ním mohli stretávať, už ako s dôchodcom, v prírodovednej časti. Veľmi rád návštevníkom poradil a diskutoval

s nimi ako sprievodca, zvyčajne nad rámec svojich povinností. Nepochybne tak zaujal aj mladšiu generáciu, ktorá má dnes už málo poznatkov o geológii, vývoji života a Zemi.

RNDr. Laurenc Snopko, CSc., nás opustil 21. 11. 2021 v požehnanom veku 90 rokov. Všetci, ktorí sme ho poznali, budeme naňho spomínať ako na veľmi príjemného a usmievavého človeka. Úsmev na tvári bol jeho základnou poznávacou črtou.

Čeť jeho pamiatke!

Lubomír Hraško

Výber významných publikácií

- Snopko, L.**, 1960: Stručná správa o geologickom mapovaní južne od Dobšinej. *Geol. Práce, Spr.*, 20, 97 – 104.
- Snopko, L.**, 1962: Štúdium drobnotektonických prvkov vzniklých pri metamorfoze paleozoických útvarov v západnej časti Spišsko-gemerského rudohoria. *Geol. Práce, Zoš.*, 61, 157 – 164.
- Snopko, L.**, 1963: Bauelemente der Gemeriden. *Geol. Práce, Spr.*, 28, 89 – 102.
- Snopko, L.**, 1967: Litologická charakteristika gelnickej série. *Sbor. geol. Vied, Západ. Karpaty*, 7, 103 – 151.
- Snopko, L.**, Reichwalder, P., Ivanička, J. a Lamoš, D., 1969: Zlomová tektonika v paleozoiku Spišsko-gemerského rudohoria. *Geol. Práce, Spr.*, 47, 51 – 64.
- Snopko, L.**, 1971: Porovnanie gravimetrických a magnetických anomálií v Spišsko-gemerskom rudohorí. *Geol. Práce, Spr.*, 57, 121 – 127.
- Snopko, L.**, 1976: Geologická stavba Spišsko-gemerského rudohoria. In: *Geológia, metalogenéza a prognózy surovín Spišsko-gemerského Rudohoria*. Košice, 13 – 28.
- Bartalský, J., Grecula, P., Rozložník, L., **Snopko, L.** a Varček, C., 1975: Výsledky komplexného geologicko-ložiskového hodnotenia Spišsko-gemerského rudohoria. *Miner. Slov.*, 7, 3, 15 – 32.
- Plančár, J., Filo, M., Šefara, J., **Snopko, L.** a Klinec, A., 1977: Geofyzikálna a geologická interpretácia tiažových a magnetických anomálií v Slovenskom rudohorí. *Západ. Karpaty, Sér. Geol.*, 2, 7 – 144.
- Snopko, L.** a Ivanička, J., 1980: Tektonické profily centrálnou časťou Spišsko-gemerského rudohoria. *Geol. Práce, Spr.*, 74, 129 – 136.
- Snopko, L.** a Vozárová, A., 1981: Litologický a petrografický výskum drnavského súvrstvia gelnickej skupiny. *Západ. Karpaty, Sér. Mineral. Petrogr. Geochém. Metalogen.*, 9, 111 – 144.
- Snopko, L.** a Túnyi, I., 1982: Paleo-magnetické charakteristiky vybraných horninových typov staršieho paleozoika gemerika. *Geol. Práce, Spr.*, 78, 11 – 38.
- Ivanička, J., **Snopko, L.** a Snopková, P., 1989: Biostratigrafické výsledky z východnej časti gelnickej skupiny. *Geol. Práce, Spr.*, 89, 119 – 136.